Комунальний заклад "Первомайський ліцей № 2"
Первомайської міської ради Харківської області

Адреса: вул. Комарова, 1, м.Первомайський,
Харківська область, 64102
Телефон +380574832350
E-mail: zosh2.inf@gmail.com
Сайт: https://zosh2.klasna.com/

Дистанційна підтримка - нова практика роботи вчителя

Ще зовсім недавно чули й говорили про дистанційну освіту як про інноваційну форму освітнього процесу, але на цей момент дистанційною освітою вже нікого не здивуєш. Електронне навчання, дистанційні освітні технології педагоги нашого ліцею стали застосовувати з 2012 року - зрідка, обережно, вивчаюче ... Потім - активніше з учнями, які перебувають в умовах індивідуального навчання вдома, з тими, хто з якихось причин тимчасово не відвідує школу.

З 2018 року розпочалося впровадження електронних журналів і щоденників платформи «Нові знання». Важливість цього проекту особливо відчувається тоді, коли дитина часто хворіє, знаходиться на індивідуальному навчанні чи в умовах карантину. Електронний щоденник виконує роль посередника між навчальним закладом, учителем та учнем.

У зв'язку з епідеміологічною ситуацією в країні та в сучасному світі, дистанційні освітні технології стали актуальні і затребувані, а дистанційна підтримка збагатила простір можливостей для його учасників.

Тому хочемо поділитися досвідом роботи, здобутим нашим шкільним методичним об'єднанням із цього питання.

У період складної епідеміологічної обстановки нашому педагогічному колективу довелося вийти із «зони комфорту» і продовжити навчально-виховну роботу в дистанційному режимі.

Із перших днів карантину організаторами дистанційного навчання в області стали КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» та відділ освіти Первомайської міської ради Харківської області. Завдяки правильному розподілу повноважень та відповідальному ставленню координаторів було забезпечено ефективну організацію дистанційного навчання.

У результаті дистанційної роботи нами була розроблена структурна модель організації дистанційного навчання в ліцеї. Ця модель є ідеальним уявленням про процес дистанційного навчання і передбачає послідовну реалізацію певних етапів педагогічної дії, а при дотриманні методології – забезпечує досягнення поставлених цілей та завдань. Також були розроблені та розміщені на сайті ліцею в розділі «Дистанційне навчання» практичні рекомендації «Порадник» для педагогів, учнів, батьків.

Наступним важливим етапом в організації дистанційного навчання стала готовність педагогічного колективу використовувати найефективніші технології під час такого навчання. До цього залучилися вчителі інформатики, в обов'язки яких входило консультування педагогів, розміщення матеріалів на сайті ліцею, адміністрування електронних журналів, технічна допомога та підтримка.

В умовах обмежувальних заходів учителі не розгубилися, а запропонували багато цікавих ідей в організацію дистанційного навчання.

Що ж нового пропонуємо? Інтегрувати сучасні педагогічні технології інтерактивного, компетентнісного, проблемного навчання на основі постійного розвитку критичного мислення учнів, що надає можливість формувати предметні, ключові компетентності та виховувати в учнів потребу в самоосвітній діяльності.

Практика проведення дистанційних уроків дозволила нам розробити таку структуру:

Для кожного з етапів використовуємо різні інструменти.

Мотивація - необхідна складова як традиційного, так і дистанційного уроку. При дистанційній формі навчання особливо гостро постає завдання не просто передати учневі певний обсяг знань, а навчити його самостійно здобувати знання і застосовувати їх на практиці.

На початку уроку важливо посилити мотиви допитливості і подиву, згадати попередні досягнення учнів, підкреслити націленість знань й умінь на практичну діяльність. У своїй практиці наші вчителі використовують декілька варіантів початку уроку:

- Залучення уваги до предмета за допомогою застосування нестандартних ідей. Наприклад, інтригуючий анонс майбутнього уроку з теми "Ознаки подільності" в 6 класі можна почати так: "А знаєте, діти, я можу миттєво відповісти вам: чи ділиться будь-яке назване вами число на 2,3,5,9,10, не виконуючи ділення в стовпчик або на калькуляторі. Напишіть у чаті число, і я визначу, чи ділиться воно на яке-небудь із названих чисел». Потім учитель пропонує дітям опанувати цікавий матеріал, вивчивши тему "Ознаки подільності".
- Ребусна перепустка на урок. Використовуємо унікальну розробку україномовного генератора ребусів *http://rebus1.com/ua/*, у якому програма миттєво згенерує по вашому запиту тематичний ребус.
- Малюнкове вітання. Використовуємо для цього смайлики. Є декілька варіантів такого вітання: прикріплюємо на онлайн-дошці смайлик «Радість» і бажаємо всім учням гарного настрою, легкого засвоєння теми. Можна запропонувати в чаті обрати «Смайл уроку», а учням, які обрали «сумні» або занадто «веселі» смайли, радимо налаштуватися на роботу.
- Використання творчих завдань: розгадай кросворд або вікторину в програмах Plickers, learningApps.org, Kahoot.

Переконані, обов'язковим елементом дистанційного уроку є інструктування учнів. Наявність докладних інструкцій щодо виконання завдань дозволить учневі уникнути зайвих труднощів під час відеоуроку або при виконанні домашнього завдання. Для цього розміщуємо або текстовий алгоритм, або коротке і зрозуміле відео, яке стає інструкцією. Так, при вивченні теми «Квадратична функція, її графік і властивості» в 9 класі, інструкція може бути такою:

1. Ознайомтеся з відео.
2. Запишіть у зошит визначення квадратичної функції, властивості квадратичної функції, користуючись навчальним ресурсом підручника.
3. Складіть алгоритм побудови графіка квадратичної функції.
4. Навчальним продуктом для оцінювання є графік квадратичної функції, побудований за складеним алгоритмом.

5. Прикріпіть завдання в електронному щоденнику. Термін виконання – 2 дні.
6. Підготуйтеся до онлайн-спілкування, під час якого будуть запропоновані практичні завдання та обговорюватися проблемні питання.

Практичне завдання завжди повинно бути із вказівкою: що і як ми будемо робити і як це будемо перевіряти.

У третьому інформаційному блоці діє система інформаційного наповнення. На цьому етапі уроку учні знайомляться з новою інформацією. При цьому головним принципом вважаємо партнерську роботу вчителя й учнів. Намагаємося на кожному уроці надавати учням право на індивідуальні пошуки інформації з подальшим груповим обговоренням та аналізом.

Під час синхронного режиму дистанційного навчання унаочнюється теоретичний матеріал за допомогою мультимедійної презентації, використовуються пакети динамічної геометрії DG, GeoGebra, програми для побудови графіків.

Усі педагоги використовують Zoom-конференції для проведення відеоуроків. При цьому вчителі вмикають запис уроку, щоб, розмістивши його в електронному щоденнику, дати можливість «повторно» побувати на ньому учням, яким навчальний матеріал дається важко, або тим, хто не зміг відвідати урок за розкладом.

Безперечно, для уроків інформатики найкращими є середовища, де учні у формі гри можуть ознайомитись із побудовою елементарних алгоритмів. Тому використовуємо такі середовища програмування, у яких поставлене завдання вирішується за допомогою візуальних заготовок, а команди прописані українською мовою чи зрозумілими малюнками та символами: гра від Lego (https://bit.ly/3jfGP2X), Студія коду (https://studio.code.org/courses).

У процесі дистанційного навчання також використовуємо онлайн-контент таких електронних освітніх майданчиків:

- «Всеукраїнська школа онлайн». Платформа містить відеоуроки, тести та матеріали для самостійної роботи з математики, алгебри, алгебри і початків аналізу, геометрії. Увесь навчальний контент відповідає чинним державним освітнім програмам;
- сайт «ДистОсвіта» львівської вчительки інформатики Оксани Пасічник. На сайті можна вивчити усі теми шкільної інформатики як з розділу інформаційних технологій, так і програмування. Матеріали можна використовувати як для повністю дистанційних уроків, так і змішаного навчання, поєднуючи із власними розробками та додатковими ресурсами;
- «Вчи.юа» (https://vchy.ua/) - велика освітня онлайн-платформа з цілою системою онлайн-завдань із математики для учнів 2-6 класів. Методика платформи допомагає відпрацьовувати помилки учнів, вибудовує їх індивідуальну освітню траєкторію, відображає прогрес учнів в особистому кабінеті; навчання відбувається в ігровій формі; кількість завдань, які може виконати учень за один день регламентовані нормами СанПіН.

При використанні цих платформ обсяг аудиторної роботи вчителя скорочується. Час, який вивільняється, учитель може використовувати на методичну й організаційну роботу, проведення онлайн-консультацій.

Хочеться звернути увагу на контрольно-оцінювальний блок. Він може бути і традиційним, але тоді при написанні контрольної чи самостійної роботи відеозв`язок повинен працювати в усіх, щоб учитель мав можливість спостерігати за кожним учнем так само, як і на уроці. Після закінчення перевірочної роботи у стислий час учень надсилає вчителеві розв’язки задач, зазвичай у вигляді фото.

Але набагато цікавіше й ефективніше, на наш погляд, використовувати вебінструменти для проведення тестувань (На Урок, Kahoot, Google Forms), які дозволяють забезпечити швидкий зворотний зв'язок. Причому зворотний зв'язок отримують усі учасники навчального процесу: і вчитель, і учень, а часом і батьки.

Освіта змінюється з етапу «учитель навчає» до етапу «учень навчається». Тому на своїх уроках використовуємо елементи формуючого оцінювання, що дозволяє зрозуміти, як проходить процес навчання.

Широко впроваджуємо на дистанційних уроках прийом «Листи самооцінювання», що дозволяє швидко підбити підсумки уроку, привчає учнів до короткого викладення і пояснення власних оцінок.

Окремо хочемо виокремити домашні завдання. Вони стали творчими та нестандартними, як і самі онлайн-уроки. І бажано не використовувати при їх виконанні комп’ютер із метою зменшення часу перебування перед монітором.

На завершальному етапі уроку в комунікативному блоці важливо зробити так, щоб кожен учень вийшов із діяльності з позитивним особистим досвідом, а в кінці уроку виникала сприятлива установка на подальше навчання. Переконані, урок – це час, який пережито, а як саме – обов’язково слід обговорити.

Рефлексія здійснюється в різних формах: у вигляді індивідуальної роботи, роботи в групах, у письмовій та усній формі. Дуже часто використовуємо рефлексію, створену в сервісі Mentimeter (https://www.menti.com/). Учні переходять за посиланням та одним словом відповідають на запитання «Як ти себе почуваєш після уроку?» або «Скажи комплімент новій темі ...». Учитель у своєму акаунті бачить презентацію, на якій зі слів, уведених учнями, утворюється хмара слів.

Отже, проведений нами моніторинг щодо формування самоосвітньої компетентності під час використання дистанційних технологій показав, що відбулися певні зрушення в самоосвітній діяльності школярів. Дослідження показали, що на початку роботи 75% учнів працювали під керівництвом учителя, а через два роки — 68%, самостійно почали працювати вже 17% учнів.

Безперечно, є певні проблеми в організації дистанційного навчання як системні, так і технологічні. За результатами опитувань, виділяємо такі: низька якість інтернет-з'єднання, нестабільна робота вебресурсів, у тому числі рекомендованих для організації дистанційного навчання. Ці технічні проблеми стали основним предметом загального незадоволення учнів, їх батьків, учителів. На жаль, перехід на онлайн-навчання в ліцеях насамперед розкрив масштаби цифрової нерівності, бо навчальний процес залежить від якості зв'язку та забезпеченості родин і вчителів пристроями. Упевнені, що незважаючи на всі труднощі, які є в організації дистанційної освіти, цей період стане просуванням уперед, етапом розвитку для всіх учасників навчально-виховного процесу.